

Briuselis, 2019 m. sausio 11 d.
(OR. en)

5097/19

ECOFIN 10
UEM 3
SOC 8
EMPL 7
COMPET 11
ENV 11
EDUC 7
RECH 8
ENER 6
JAI 8

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 14445/18 ECOFIN 1075 UEM 358 SOC 719 EMPL 539 COMPET 791
ENV 779 EDUC 433 RECH 497 ENER 391 JAI 1159

Komisijos dok. Nr.: COM(2018) 759 final

Dalykas: Rekomendacija dėl TARYBOS REKOMENDACIJOS dėl euro zonos
ekonominės politikos

Delegacijoms pridedama Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos projekto redakcija, parengta po nagrinėjimo Ekonomikos ir finansų komitete ir Euro grupės darbo grupėje; rekomendaciją numatoma patvirtinti 2019 m. sausio 22 d. ECOFIN tarybos posėdyje. Oficialiai tekstas turėtų būti priimtas po to, kai jį 2019 m. kovo mėn. patvirtins Europos Vadovų Taryba.

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl euro zonos ekonominės politikos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 136 straipsnį kartu su 121 straipsnio 2 dalimi,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo², ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

kadangi:

- (1) prasideda šeštieji nepertraukiamo euro zonos ekonomikos augimo metai ir neigiamas gamybos apimtys atotrūkis mažėja, tačiau didėja rizika, kad rezultatai bus prastesni, nei prognozuojama, o ekonomikos augimas bus nuosaikus. Potencialus ekonomikos augimas išlieka mažas, palyginti su pastaraisiais dešimtmečiais fiksuotais lygiais, o šalių skirtumai nemažėja dėl labai skirtingo valstybių narių ekonominio atsparumo. Realiojo darbo užmokesčio augimas tebėra nuosaikus ir kol kas atsilieka nuo našumo pokyčių. Nominaliojo darbo užmokesčio augimas ir grynoji infliacija didėja nuolat augant užimtumui, tačiau kai kuriose valstybėse narėse vis dar nepakankamai panaudojama darbo jėga arba egzistuoja didelis nedarbas, o kitose valstybėse narėse darbo jėgos trūksta. Per pastaruosius penkerius metus euro zonoje susidarė didelis einamosios sąskaitos perteklius, siejamas su euro zonos eksporto dinamika ir geresne konkurencine padėtimi, nors šalių skirtumai išorės lygmeniu tebėra dideli. Valstybės narės, kurių išorės deficitas ilgą laiką buvo didelis, vis dar turi dideles neigiamas grynąsias tarptautinių investicijų pozicijas, kurios daro jas pažeidžiamas, nes tokios pozicijos paprastai susijusios su didelėmis privačiojo arba valdžios sektoriaus skolos sankaupomis. Siekiant sėkmingai atkurti pusiausvyrą euro zonoje, būtinas tinkamas finansinio įsiskolinimo mažinimo tempas, palanki ekonomikos augimo ir infliacijos aplinka ir tęsiamas našumui didinti skirtos reformos³. Taip pat svarbi palanki paklausos dinamika, o didelį perteklių turinčios valstybės narės taip pat prisidėtų prie pusiausvyros atkūrimo stiprindamos sąlygas, palaikančias darbo užmokesčio augimą, atsižvelgdamos į socialinių partnerių vaidmenį, taip pat viešąsias ir privačiąsias investicijas;
- (2) norint padidinti ilgalaikio ekonomikos augimo potencialą ir pašalinti nacionalinius ir regioninius skirtumus, reikia toliau kelti darbo jėgos dalyvavimo lygį, vykdyti augimą skatinančias struktūrines reformas ir investuoti į materialųjį ir nematerialųjį turtą, kad didėtų našumas ir inovacijos, ypač tose valstybėse narėse, kurių ekonomikos augimo potencialas yra akivaizdžiai mažesnis už euro zonos vidurkį. Tai svarbu siekiant stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą euro zonoje;

³ Europos Komisija (2018 m.), 2019 m. įspėjimo mechanizmo ataskaita.

- (3) siekiant užtikrinti stabilų, įtraukų ir tvarų ekonomikos augimą, itin svarbus makroekonominės politikos (įskaitant pinigų, fiskalinę ir struktūrinę politiką) priemonių derinio euro zonoje nuoseklumas ir pusiausvyra. Pastaraisiais metais Europos Centrinis Bankas ėmėsi netradicinių pinigų politikos priemonių, kad infliacija vėl pasiektų vidutinės trukmės infliacijos tikslą ir kartu būtų skatinamas ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas. Reikia laikytis tinkamai diferencijuotos fiskalinės politikos ir sutelkti dėmesį į struktūrines reformas, kad trumpuoju ir ilguoju laikotarpiais būtų toliau remiamas ekonomikos augimas;
- (4) siekiant stiprinti euro zonos ir jos valstybių narių fiskalinį tvarumą, reikia diferencijuoti nacionalinę politiką visapusiškai laikantis Stabilumo ir augimo pakto, atsižvelgiant į fiskalinio manevravimo galimybes ir šalutinį poveikį kitose šalyse. Nacionalinės fiskalinės politikos koordinavimas remiantis bendromis fiskalinėmis taisyklėmis yra būtinas tinkamam ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) veikimui. Bendromis fiskalinėmis taisyklėmis siekiama užtikrinti skolos tvarumą nacionaliniu lygmeniu, kartu suteikiant makroekonominio stabilizavimo galimybių. Euro zonos fiskalinės politikos kryptis 2015–2018 m. apskritai buvo iš esmės neutrali ir remiantis Komisijos prognoze numatoma, kad 2019 m. ji taps šiek tiek ekspansinė, nepaisant to, kad gamyba viršija potencialą. Fiskalinių rezervų atkūrimas yra ypač svarbus valstybėse narėse, kuriose valstybės skola vis dar didelė. Tai taip pat sumažintų jų pažeidžiamumą sukrėtimų atveju ir per kitą nuosmukį sudarytų sąlygas automatinį stabilizavimo priemonių visapusiškam veikimui. Padidinus viešąsias investicijas, ypač fiskalinio manevravimo galimybių turinčiose valstybėse narėse, kurių viešųjų investicijų lygis žemas, būtų remiamas ekonomikos augimas ir perbalansavimas;

- (5) fiskalinės struktūrinės reformos tebėra labai svarbios didinant fiskalinį tvarumą ir stiprinant ekonomikos augimo potencialą. Geriau veikiančios nacionalinės fiskalinės sistemos, tinkamai valdomos išlaidų peržiūros ir veiksmingi bei skaidrūs viešieji pirkimai gali padidinti viešųjų išlaidų veiksmingumą ir efektyvumą bei fiskalinės politikos patikimumą. Patobulinus nacionalinių biudžetų (tiek pajamų, tiek išlaidų dalies) struktūrą, be kita ko, nukreipiant išteklius į investicijas, padidėtų valstybių biudžetų poveikis ekonomikos augimui, o ilgesnės trukmės laikotarpiu išaugtų našumas. Siekiant padidinti mokesčių sistemų efektyvumą ir teisingumą, labai svarbu jas supaprastinti ir modernizuoti, taip pat kovoti su mokestiniu sukčiavimu, mokesčių slėpimu ir vengimu, visų pirma taikant kovos su agresyviu mokesčių planavimu priemones. Kad gerėtų verslo aplinka ir euro zonos bei valstybių narių ekonominis atsparumas, labai svarbu užtikrinti, kad mokesčių sistemos būtų palankios bendrosios rinkos stiprinimui ir skatintų įmonių tarpusavio konkurenciją. Siekti šio tikslo labai padėtų bendra konsoliduotoji pelno mokesčio bazė;
- (6) svarbūs euro zonos valstybių narių ekonominį atsparumą lemiantys veiksniai yra struktūrinės ir institucinės darbo ir produktų rinkų savybės ir gerai veikiančios viešojo administravimo institucijos. Atsparios ekonominės struktūros užkerta kelią tam, kad sukrėtimai darytų didelį ilgalaikį poveikį pajamoms ir darbo jėgos pasiūlai. Tai gali palengvinti fiskalinės ir pinigų politikos veikimą ir skirtumų apribojimą, sudarant sąlygas tvariam ir integraciniam ekonomikos augimui. Geresnis struktūrinių reformų, visų pirma nurodytų konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose, koordinavimas ir įgyvendinimas gali turėti teigiamą šalutinį poveikį tarp valstybių narių ir sustiprinti teigiamą tų reformų poveikį visoje euro zonoje. Reformomis, kuriomis didinama konkurencija produktų rinkose, skatinamas efektyvus išteklių naudojimas ir gerinama verslo aplinka bei institucijų (įskaitant veiksmingą teisingumo sistemą) kokybė, skatinamas euro zonos ir valstybių narių ekonominis atsparumas. Bendroji rinka, kuri yra vienas pagrindinių valstybių narių ekonomikos augimo ir konvergencijos veiksnių, vis dar turi didelį neišnaudotą potencialą ir reikia daryti pažangą, kad ji būtų stiprinama, ypač paslaugų, skaitmeninės veiklos, energetikos ir transporto srityse, užtikrinant teisės aktų įgyvendinimą laiku ir geresnį jų vykdymo užtikrinimą;

- (7) Europos socialinių teisių ramsčio dokumente išdėstyta dvidešimt principų, kuriais siekiama puoselėti lygias galimybes, galimybes įsidarbinti, sąžiningas darbo sąlygas, socialinę apsaugą ir įtrauktį. Reformos, kuriomis skatinamas dalyvavimas darbo rinkoje, remiami sėkmingi asmenų statuso pokyčiai darbo rinkoje, skatinamas kokybiškų darbo vietų kūrimas ir mažinama segmentacija, gali padėti skatinti integracinę ekonomikos augimą, stiprinti ekonominį atsparumą ir automatinį stabilizavimą, mažinti nelygybę, spręsti skurdo ir socialinės atskirties problemas ir padėti įveikti kintančios ekonomikos iššūkius.
- Individualizuota parama ieškantiems darbo, besimokantiems ir persikvalifikuojantiems asmenims gali veiksmingai ir laiku paskatinti jų aktyvumą. Prieiga prie aukštos kokybės švietimo ir mokymo viso gyvenimo ciklo metu yra gyvybiškai svarbi ir reikalauja tinkamų investicijų į žmogiškąjį kapitalą ir įgūdžius, visų pirma kalbant apie žemos kvalifikacijos darbuotojus. Tokios reformos ir investicijos didina galimybes įsidarbinti, inovacijas, našumą ir darbo užmokestį vidutinės ir ilgesnės trukmės laikotarpiais, didindamos euro zonos atsparumą ir skatindamos socialinę įtrauktį bei judumą valstybėse narėse ir visoje euro zonoje. Euro zonoje mokesčių našta palyginti didelė ir daugiausia tenka darbo jėgai; perėjimas nuo darbo jėgos apmokestinimo prie mažesnį žalingą poveikį ekonomikos augimui turinčių apmokestinimo bazių, kaip antai nuosavybės, vartojimo ar aplinkosaugos mokesčių, galėtų sustiprinti darbo jėgos pasiūlą ir paklausą. Užimtumo apsaugos teisės aktuose turi būti numatytos sąžiningos ir deramos darbo sąlygos visiems darbuotojams, ypač atsižvelgiant į atsirandančias naujas užimtumo formas ir naujų rūšių sutartis, kurios suteikia naujų galimybių, bet taip pat kelia iššūkių, susijusių su darbo vietų garantijomis ir socialine apsauga. Veiksmingos ir tvarios socialinės apsaugos sistemos taip pat labai svarbios siekiant užtikrinti pakankamas pajamas ir galimybę gauti kokybiškų paslaugų. Be to, siekiant skatinti dalyvavimą darbo rinkoje, esminis vaidmuo tenka pensijų reformoms ir profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros politikai. Nebūtinai profesinio, sektoriaus ir geografinio judumo apribojimai gali trukdyti persikirstyti išteklius valstybėse narėse ir visoje euro zonoje. Labai svarbu, kad įgyvendinant užimtumo, socialines ir susijusias ekonomines reformas dalyvautų socialiniai partneriai;

- (8) nors po krizės euro zonos finansų sektoriaus atsparumas sustiprėjo, vis dar reikia spręsti pažeidžiamumo problemą. Privačiojo sektoriaus skola išlieka didelė, o mokesčių sistemose vis dar išlieka įsiskolinimui palankus mokestinis iškraipymas. Gerokai padidinus vyriausybės obligacijų pelningumą kyla pavojus, kad sumažės bankų kapitalas ir neigiamas šalutinis poveikis pasijus visoje euro zonoje. Bankų pelningumui spaudimą toliau daro poreikis pritaikyti bankų verslo modelius, žemų palūkanų normų aplinka ir didėjanti konkurencija su kitų formų finansavimu. Padaryta tvari pažanga mažinant riziką, visų pirma mažinant neveiksnių paskolų lygį ir sugriežtinant minimalaus nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimą (MREL). Vis dėlto nacionaliniai neveiksnių paskolų rodikliai, kurie tebėra daug didesni už euro zonos vidurkį, reikalauja tolesnių tvarių pastangų. 2018 m. kovo mėn. Komisija pateikė rizikos mažinimo priemonių rinkinį, kuriuo siekiama padėti spręsti įsisenėjusias neveiksnių paskolų problemas ir išvengti jų kaupimosi ateityje. Siekiant tolesnės pažangos mažinant riziką, taigi, siekiant rizikos pasidalijimo, svarbus yra 2016 m. lapkričio mėn. priemonių bankų sektoriuje rinkinys, kurio tikslas – toliau mažinti riziką įgyvendinant tarptautiniu mastu sutartas normas dėl bankų kapitalo rezervų, įsipareigojimų subordinacijos ir likvidumo, išlaikant Tarybos kompromisu nustatytą pusiausvyrą. Po sunkių kovos su pinigų plovimu taisyklių pažeidimų Komisija pasiūlė sustiprinti Europos bankininkystės instituciją ir bendradarbiavimą priežiūros srityje, kad būtų geriau užtikrintas šios srities reguliavimo sistemos veikimas. Didelė pažanga padaryta kuriant bankų sąjungą, be kita ko, neseniai susitarus dėl Bendro pertvarkymo fondo bendros finansinio stabilumo stiprinimo priemonės veikimo užtikrinimo, tačiau bankų sąjunga dar nebaigta kurti. Esama dabartinės likvidumo užtikrinimo vykdant pertvarkymą struktūros trūkumų, o tai, kad neveikia bendra indėlių garantijų sistema ir Bendro pertvarkymo fondo bendra finansinio stabilumo stiprinimo priemonė, menkina bankų sąjungos galimybes nutraukti bankų sąsają su valstybėmis;

- (9) siekiant sustiprinti EPS struktūrą reikia prioriteto tvarka baigti kurti bankų sąjungą ir kapitalo rinkų sąjungą, tačiau taip pat imtis veiksmų dėl visų kitų 2018 m. gruodžio 14 d. vadovų pareiškimo elementų. 2017 m. gruodžio mėn. ir 2018 m. gegužės mėn. Komisija paskelbė pasiūlymų rinkinį, kuriuo nustatomi tolesni EPS užbaigimo veiksmai, įskaitant Europos investicijų stabilizavimo priemonę ir Reformų rėmimo programą (siūlomą pagal daugiametę finansinę programą). Šie pasiūlymai grindžiami 2017 m. gegužės mėn. diskusijoms skirtu dokumentu dėl EPS stiprinimo ir 2015 m. birželio mėn. penkių pirmininkų pranešimu. 2018 m. gruodžio 13–14 d. euro zonos aukščiausiojo lygio susitikime buvo priimti sprendimai dėl bankų sąjungos ir tolesnio ESM plėtojimo – vadovų sutarimu, ESM ne vėliau kaip iki pereinamojo laikotarpio pabaigos užtikrins Bendro pertvarkymo fondo bendros finansinio stabilumo stiprinimo priemonės veikimą. Bus vykdomas darbas siekiant parengti reikiamus ESM sutarties pakeitimus (įskaitant Bendro pertvarkymo fondo bendrą finansinio stabilumo stiprinimo priemonę) remiantis vadovų patvirtintu sąlygų dokumentu. Bendra finansinio stabilumo stiprinimo priemonė bus įdiegta anksčiau, jeigu bus padaryta pakankamai pažangos mažinant riziką, kuri bus įvertinta 2020 m. Darbas bus tęsiamas 2019 m. pirmame pusmetyje, visų pirma įsteigiant EDIS klausimų aukšto lygio darbo grupę ir toliau kuriant likvidumo užtikrinimo vykdant pertvarkymą struktūrą. Be to, bus toliau dirbama rengiant euro zonos konvergencijai ir konkurencingumui skirtą biudžeto priemonę, jos įgyvendinimo sąlygas ir tvarkaraštį, taip pat savanorišku pagrindu skirtą VKM II valstybėms narėms. Dėl šios priemonės ypatumų bus susitarta 2019 m. birželio mėn. Priemonė bus priimta laikantis teisėkūros procedūros, kaip numatyta Sutartyse, remiantis atitinkamu Komisijos pasiūlymu, kuris prireikus bus iš dalies pakeistas. Visos šios reformos galėtų sustiprinti tarptautinį euro vaidmenį, kad jis labiau atitiktų euro zonos ekonominę ir finansinę svarbą pasaulyje. Svarbu, kad apie jas būtų atvirai ir skaidriai kalbama su euro zonai nepriklausančiomis valstybėmis narėmis, visapusiškai atsižvelgiant į Sąjungos vidaus rinką;
- (10) dėl šios rekomendacijos užimtumo ir socialinių aspektų konsultuotasi su Užimtumo komitetu ir Socialinės apsaugos komitetu,

REKOMENDUOJA euro zonos valstybėms narėms 2019–2020 m. laikotarpiu atskirai ir kartu imtis šių veiksmų Euro grupėje:

1. Stiprinti bendrąją rinką, gerinti verslo aplinką ir institucijų darbo kokybę ir vykdyti ekonominę atsparumą didinančias produktų ir paslaugų rinkos reformas. Mažinti išorės skolą ir vykdyti reformas, siekiant didinti konkurencingumą, visų pirma didinant našumą euro zonos valstybėse narėse, kuriose susidaręs einamosios sąskaitos deficitas arba didelė išorės skola, ir stiprinti darbo užmokesčio augimą skatinančias sąlygas, atsižvelgiant į socialinių partnerių vaidmenį, ir įgyvendinti investicijas skatinančias priemones euro zonos valstybėse narėse, kuriose susidaręs didelis einamosios sąskaitos perteklius.
2. Vykdam politiką visapusiškai laikantis Stabilumo ir augimo pakto, remti viešąsias ir privačiąsias investicijas ir gerinti viešųjų finansų kokybę ir struktūrą. Atkurti fiskalinius rezervus, ypač euro zonos šalyse, kuriose yra aukštas valstybės skolos lygis. Remti ir įgyvendinti ES kovos su agresyviu mokesčių planavimu veiksmus.
3. Perkelti dalį mokesčių naštos nuo darbo jėgos ir stiprinti švietimo bei mokymo sistemas ir investicijas į įgūdžius, taip pat didinti aktyvios darbo rinkos politikos, kuria remiami sėkmingi asmenų statuso pokyčiai darbo rinkoje, veiksmingumą. Skatinti kokybiškų darbo vietų kūrimą ir spręsti darbo rinkos segmentacijos problemas ir užtikrinti tinkamas ir tvarias socialinės apsaugos sistemas visoje euro zonoje.
4. Užtikrinti Bendro pertvarkymo fondo finansinio stabilumo stiprinimo priemonės veikimą ir tai paankstinti, jeigu būtų padaryta pakankama pažanga mažinant riziką. Toliau dirbti kuriant Europos indėlių garantijų sistemą, įsteigiant klausimų aukšto lygio darbo grupę. Stiprinti Europos reguliavimo ir priežiūros sistemą. Toliau dirbti ieškant sprendimų, kaip pašalinti dabartinės likvidumo užtikrinimo vykdam pertvarkymą struktūros trūkumus. Skatinti tvarkingą didelių privačiojo sektoriaus skolų sancaupų mažinimą. Toliau greitai mažinti neveiksnių paskolų lygį euro zonoje ir užkirsti kelią jų kaupimuisi, be kita ko, šalinant įsiskolinimui palankų mokestinį iškraipymą. Daryti plataus užmojo pažangą kapitalo rinkų sąjungos srityje.

5. Sparčiai daryti pažangą stiprinant ekonominę ir pinigų sąjungą, remiantis 2018 m. gruodžio 14 d. euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo pareiškimu, taip pat siekiant sustiprinti tarptautinį euro vaidmenį, atsižvelgiant į Komisijos pasiūlymus ir valstybių narių iniciatyvas, kartu visapusiškai atsižvelgiant į Sąjungos vidaus rinką, laikantis atviro ir skaidraus požiūrio euro zonai nepriklausančių valstybių narių atžvilgiu.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas
